

KATHOLIKUS NÉPLAP.

5. szám.

Mejelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizethető rá Pesten, a jó és olcsó könyvkiadó-társulat ugnökénél — czukorútcza 6. szám, földszint, s a szerkesztőségnel. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál.

Pest, február 2. 1853.

Előfizetési díj Budapesten kihordással félfévre 1 ft. pp. vidékre postán, borítékban félfévre 1 ft. 20 kr. pp. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez” czimezendők. (Pesten a központi papnöveldeben.)

Dicsőség magasságban az Istennek, s a földön békeség a jó akaratu embereknek. Luk. 2, 14.

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Nyájás olvasó! Egy könyvecske fekszik előttem, melynek czímje magyarul: „Rövid és bizalmas feleletek a religio körüli leginkább elterjedt tévedésekre.” s melynek olvasása nekem kimondhatatlan lelki örömet szerez. Természetünk jobb részének sajátja, hogy azon viszonyról fogva, mely a természetben mint testvérek, atyafiak, ugyanegy mennyei atyákhoz állunk, örömet közzük és önmagunk magasságát mi örömeinkre szolgál. Ezen a cél lebegett szemem előtt azon derék férfunak, Segur abbénak, ki eme könyvecsket írta, hogy t. i. az abba foglalt épületes igazságokat másokkal is közölje; és ez czélom nekem is, midőn e könyvecskeből némellyeket lemásolva a nyájás olvasóknak épületességére ide igatok. Az általam közlendő s az említett kis munka megismertetéseül szolgáló cikkely tehát nem eredeti, hanem csak másolat, idegen nyelvből áttéve anyanyelvünkre. Miért is ne fogadnók el mástól azt, a mi jó, kivált ha jobbat azonnal előteremteni képesek nem vagyunk. A jót, bár kitől jöjjön az, terjeszteni mindenkinek szent kötelessége. Mi ugyis szeretjük a külföldet, kivált a francziát divatban, szokásokban, fényüzésben utánozni, mi sok családunk kárára van, miért ne fogadhatnók el tőlük már a jót is? Pedig az általam említett kis könyv éppen Franciaországban keletkezett; azonban oly dolgokat foglal magában, mintha csak Magyarországnak és a mi számunkra irták volna. Ugyanis hány-szor nem hallunk köztünk is a religio-gunyolók és álfelvilágosodott emberektől illyes észrevételeket: „Ej! mindegy, akármit higyen az ember, csak becsületes legyen; ez elég. Az Isten sokkal jobb, semhogy az embert örökre elkárhoztassa. Minek nekem a templom? hisz én otthon is imádkozom az Isten.” Ezen, és ezekhez hasonló számszerint 43 észrevételekre talpraeset-

ten felel meg az előttem fekvő kis könyv, melyből immár egy cikket lelki élvezettel közlök, addig is, míg a forró vágy teljesülhetne: hogy e könyvecske egész terjedelmében magyarittassék és közhasznává tétessék. *)

I.

Csak becsületes ember legyen; ez nekem elég. Ez a legjobb vallás, és ez elegendő.

Felelet: Igen, arra nézve, hogy a szegényfát vagy tömlöczöt kikerüld, de nem arra, hogy mennyországba juss; az emberek szemeiben ez elég, de nem az Isten, a legfőbb ítélő bíró szemeiben.

Azt mondod barátom, hogy elég, csak becsületes ember légy. Értsük meg egymást. Mit értesz te a becsületes ember nevezet alatt? Ez olly elnevezés, mely igen nyulékonynak és kényelmesnek látszik, és mindenkinek saját nézete és kívánsága szerint magyarázható. És valóban, kérdezd meg csak azon fiatal embert amott, kinek erkölcei olly romlottak, ha valljon illy könnyelmű, sőt több mint könnyelmű élet mellett lehet-e valaki becsületes ember? „Micsoda kérdés ez? fog ő neked válaszolni; fiatalkori tévedések csak nem tesznek akadályt abban, hogy valaki becsületes embernek tartassék. Én legalább, fogja némi elbizottsággal mondani, azt tartom magam felől, hogy a vagyok; nem is tanácslom senkinek, hogy tölem e becsületes czímet megtagadja.” — Avagy kérdezd itt e nyereszkedő kalmárt, ki meghamisítja kelmejét és azt legjobb minőségű gyanánt árulja. Kérdezd amott a munkást, ki napszámban csak fél annyit dolgozik, mintha darabszámba kapna fizetést; kérdezd

*) E közhasznú könyv a jó s olcsó könyvkiadó-társulat által már sajtó alá adatott, s azért előleges mutatványul közöljük e cikket. Szerk.

a gyártulajdonost, vagy a kézműves-mestert, ki a drága időket veti fel ürügyül, hogy munkásait és dolgozó-társait az elkerülhetlenül szükséges vasárnapi nyugalomtól megfoszthassa — kérd mindnyájokat, valljon e bánásmódjuk akadályozza-e, hogy ők becsületes embereknek tartassanak? Egyik sem késend csak egy pillanatig is bevallani: „én becsületes ember vagyok; e csekély kereseti járandóságok mitsem vonnak le becsületemből.“ — Kérd ezután még ama tékozlót, valljon elpazarlása vagyonának, melyet saját gyermekei számára megtartani köteleztetnék; kérd eme vénhedt zsugorit, valljon szennykes kapzsísága; a koresmalátogatót, valljon iszákoskodása elegendő ok-e arra nézve, hogy a becsületes ember nevezet tőlük megtagadtassék? Mindenik azt fogja állítani, hogy ő becsületes ember, és legfőlegb is kedvencz hajlandósága, szenvedélye miatt fog némi elnézést igényelni.

Az itt előszámlált becsületes emberek saját vallomása szerint tehát a kicsapongó ember, a csaló, a részeges, a fősvény, az uszorás, a tékozló, a bitangoló mindannyi becsületes emberek lehetnek, és senki sem tagadhatja meg tőlük e becsületes nevet, ha csak pénzt s egyéb vagyont nem loptak, nem ölték. Nem fölötte kényelmes-e ez új erkölcstanitmány? Ki tehát törvénszék előtt nem állott, börtönben nem ült, az annál fogva az Istennek sem tartozik számadással? Jövöre tehát ez szerint az embernek nem a szívére, hanem hátára vagy homlokára kell tekinteni, ha megakarjuk ítélni; azaz: csak valaki homlokán vagy hátán nem hordja a gonoszság bélyegét, már is méltó arra, hogy mennyországba eljusson.

De minő religio ez, melyet ekkép némelyek a becsületes ember religioja cím alatt hirdetnek! És te barátom! még azt mondod, hogy ez a te religiod? Ez a legjobb vallás? Melly mindent szabadnak vall, kivéve az orzást és gyilkosságot? — „Ezt senki sem állítja“ mondod „ezt én nem így érttem. Ez csakugyan nem religio, ez erkölcsmroplás, ez kárhuzatos tanitmány.“

„Nem, mondod továbbá, én becsületes ember név alatt többet értek, mint a mennyit közönségesen érteni szoktak. Én becsületes embernek csak azt tartom, ki minden kötelességeit teljesíti, úgy mint illik, ki a jót cselekszi, a rosztat pedig kerüli.“

Én pedig erre neked azt felelem, és bátran állítom, s a tapasztalásra hivatkozom: ha te mindezt igazán megteszed, mit imént mondottál, s ezt a religio segedelme nélkül teheted, úgy te a világ nyolczadik csudája vagy. De én százat mernék egyre tenni, hogy ezt meg nem teszed. Mert azt csak el nem fogod hitetni velem, hogy semmi vétkes indulataid, rendetlen kívánságaid nincsenek; jutott ezekből minden ember-

nek, és pedig nem kis mértékben. Ha tehát a kicsapongásra, mértékletlenségre, testiségre hajlandóságod van, mikép fogod ezt megzabolázni? Avagy p. o. a haragra, a restségre vagy kevélységre érzesz magadban hajlamot, ki fog e szenvedélyeidnek parancsolni? ki fogja megkötni kezedet, ki fogja fékezni nyelvedet? Mindezt megteheti ugyan az Isten félelme, de hogy azt az ugynevezett becsületes ember vállalása eszközölhesse, arról szó sem lehet. Vagy talán az ember eszközölhesse segedelmével fogja ezt megteheti? De hiszen jól tudjuk a szomorú tapasztalás után, milly keveset nyom az eszes intés és rábeszélés a felzúdult szenvedélyek ellenében. Mi fog tehát szenvedélyeinknek gátot vetni? Én nem találok egyebet, mint a büntető karhatalomtól, a panduroktól való félelmet. De Istenre kérlek, minő religio ez? Ezt igen szépen megköszönöm, — így nekem az enyém kedvesebb. „Ugyan mond meg nekem, micsoda becsületes ember lenne az, kit csak a fenyítő hatalom, a törvény szolgája tudna a vétektől visszatartóztatni? Nem! egyesegyedül csak a keresztény religio nyujt nekünk hathatós eszközöket vétkes szenvedélyeink legyőzésére, egyedül ez képes azoknak kellő korlátozást szabni.“

Hacsak azt nem akarjuk állítani, hogy az ember minden bűn nélkül való, hogy angyal, (a mi pedig csakugyan nem); úgy be kell vallanunk, hogy a keresztény religionak hathatós segedelme nélkül teljes lehetetlen mindazon nagy kötelességeket állandóul híven teljesitenünk, melyeknek betöltése a tulajdon értelemben vett becsületes embert teszi. Mindenekelőtt a keresztény religio segélye nélkül nem teljesíthetjük kötelességeinket azon tiszta szándékkal, melly tetteinknek erkölcsei szépséget kölcsönöz. — A legerényesebb keresztények is vétnek olykor kötelességeik ellen — olly nagy az emberi gyarlóság! — és te, barátom, egyedül akarnál mentnek látszani e gyarlóságtól? — A jó keresztény is elhibázza sokszor tetteit, habár a hitnek forrásából természetfölötti erőt merít, és te, ki nem ismerz féket, ki természeti hajlamaid- és ösztöneid hatalmának, és a világ ezer meg ezer csábjai- és veszélyeinek vagy kitéve, mégis azt hiszed, hogy mindenkor hiv maradandasz? Én bizonyossággal állíthatom, mikép az, ki, a nélkül, hogy keresztény volna, mégis azt hinné, miszerint becsületes ember, (azon értelemben t. i. mellyet imént magad tevél föl, és mellyet én kissé határozottabban fejeztem ki), — az vagy maga magát rútul elámitja, vagy tudva és készakarva hazudik.

Azonban én még tovább megyek. Még akkor is, ha meggyőződhetném arról, hogy te, barátom, polgári, atyai, házassági, szülői, baráti, szóval mindenemű kötelességeidnek, melyek a világ ítélete szerint

a bec
ekkor
lég
A z é
ki mi
tart,
mert
imádás
lyek s
gesek
melly
biak n
és elz
ten irá
azok n
telező
Istenb
kérdi.

”
rehány
lan? B
becsüle
felejtke
ted, é
gyonod
éretted
dogság
tód; Ő
Ő béke
mit visz
minő tis
rel tan
kifogás
téged az
dicsötés
fel; te n
ményeit
gunyoló
datlan
Ésteljes
szünjel
lehet al
néked ig
kolni? I
terhedre
hogy e j
letes e
csak nem
mondjam
értelme
a világ s
és ballép
a keresz

a becsületes embert teszik, teljesen megfeleltél, még ekkor is azt mondanám: „ez még mind nem elég. Korántsem, ez nem elég.“ — De miért nem? Azért, mert még Isten is van az égben, ki mindenek fölött uralkodik, ki téged teremtett, megtart, magához hí, ki neked törvényt szabott. Azért: mert e nagy Isten iránt is vannak kötelességeid: az imádás, a háladatosság, az imádság kötelességei, melyek szintolly szorosan köteleznek, szintolly szükségesegek, sőt még lényegesebbek azon kötelességeknél, mellyekkel embertársad iránt tartozol. Mert ez utóbbiak megszűnnek kötelezni, mihelyt teljes magányban és elzárkozottságban élnél a többi emberektől; de Isten iránti kötelességeid még ekkor sem szűnnek meg, azok minden helyen és minden időben megtartják kötelező erejüket; mindenütt és szüntelenül köteleztetel Istenben hinni, benne reményleni, őtet szeretni, imádni, kérni.

„Én jó vagyok, én nem tehetek magamnak szemrehányást!“ Elmondhatja-e ezt magáról egy háladatlan? Bizonyára nem. Amde te, kit különben a világ becsületes embernek tart, háladatlan vagy, mert megfelejtkezel Istenedről. Ő atyád; Tőle van lételed, életed, értelmed, emberi méltóságod, egészséged, vagyionod, mindened; Ő teremtette az egész világot — éretted, a te javadra, örömödre; Ő véghetetlen boldogságot készít számodra az égben; Ő atyád és oktatód; Ő áld meg téged, és megbocsát neked ha hibázol, Ő béketűrő és türelmes irántad, Ő szeret téged. És te mit viszonzol Neki mindezekért? Minő szeretetet, minő tiszteletet, mikép hódolsz Neki? Te hideg vérrrel tanulod el és fölhasználod mentségedre ama hiu kifogásokat, mellyeket Isten ellenségei koholnak, hogy téged az Ő szolgálatától elvonjanak. Isten imádása és dicsőítése helyett guny-, gyűlölet- és megvetéssel lépsz fel; te nem könyörögsz Neki, nem imárod Őt, jótéteményeit nem háladod meg, tréfát üzöl szent ígéből, gunyolódol törvényei és parancsolatai fölött. Háladatlan! És neked nincs miért szemrehányást tenni? Ésteljesited minden kötelességeidet? Kérlek, szünjél meg önmagadat illy rutul ámitani. Mi hasznod lehet abból, ha önmagadat megcsalod? Mit használ neked igaztalanságodat, rosszaságodat elpalástolni, titkolni? Inkább valld meg őszintén, hogy a religio járma terhedre van, vagyis: a kötelesség járma; és hogy e járom alól szép szerivel kibujhass, a becsületes ember vallását gondoltad ki. De ez nem csak nem elegendő; sőt, hogy az igazat kereken kimondjam, nem egyéb mint üres szóhang, mellynek értelme nincs, és csak arra kellene szolgálnia, hogy a világ szemei és saját szemeid előtt gyengeségeidet és ballépéseidet eltakarja, mellyeket csupán csak a keresztény religio tehet jóvá.

Irsik Ferencz.

Missioi tudósítások.

Nt. Vinco Angyal urnak, Knoblechter Ignác hittérítő társának utazása, mellyet 1851-iki januártól egész 1852-ik év közepéig a fehér Nil folyam partján lakó szerecsen népek között tett.

(Folyt.) Így állván dolgaim, szolgálaim egyikét elküldöttem Ferischába, hol dereglém horgonyt vetettek, minthogy itt a hajóslegények magukat nagyobb biztosságban hitték, mint Margiuban. Megüzentem nekik, hogy azonnal menjenek Margiuba, minthogy én legalább egy évig a Bariknál akarok maradni. Ok azonnal engedelmeskedtek, s magam elmentem Margiuba, hogy a hajókon maradt holmimet onnan elvitessem. Hajósaim igen barátságos bucsút vettek tőlem, de közülök csak négy szánta el magát, velem maradni, kikhez még néhány szerecsen csatlakozott.

Visszatérvén Belenyanba Vinco, ott az előbbi vendégszeretettel fogadtatott. „Most, így szól tovább a bátor missionarius, legfőbb gondom volt, a szerecsenek nyelvét sajátommá tenni, szokásaikat kitanulni, ne hogy valamikép velük összeütközésbe jöjjenek, különben sorsom s tervem veszélyeztetve lett volna.

A szerecsenek csakhamar hozzám szoktak, s csak hamar levetették azon félelmet, melly bennök előbben támadt. Csak hamar böcsülni kezdettek, felőlem csak jót mondtak, tiszteletteljesen köszöntöttek, magán és nyilvános dolgaikban tőlem tanácsot kértek, végre még Djuok-nak is hittak, mi nálunk egyik Istenüknek a neve. Általában véve, ezen üdőben eső volt elég, s minden növény szépen díszlett. Csak egykor maradt el az eső vagy 8 napig, miért is Durájukat, egy neme a gabánának, félteni kezdették. Elmentek tehát azonnal Djubek főnökükhöz, kiről már feljebb tettem említést, s megmondták neki, hogy három nap alatt essőnek kell lennie, különben őtet megölik. Másnap a helység előbbkelői összejöttek Djubek házában, hová a helység közkívánatára én is elmentem Nihilával és egyik szolgálammal. A népség főnökei egy nagy kunyhóban jöttek össze. Én őket a szokásos Tadatore-val köszöntöttem, s azután leültem, várván a történéndőket. Egy pár ókröt hoztak, azokat levágtak, s az egész népség között fölosztották azalatt, míg az előkelőbbek a Djubekkel az eső megteremtése iránt alkudoztak. Egy harangot hoztak, megtöltötték vízzel, mellyben a Djubek egy zöld követ néhányszor megmosott. Most valamennyi főnöknek a vízbe kellett pöknö, melly cerimonia után engem valamennyien biztosítottak, hogy még ma bizonyosan esni fog. Most én felkeltem, s az ottani szónokok szokása szerint egy kétágu botot bevén kezembe, így szólottam hozzájuk: „Barik! miután ti olly nagy szívességgel fogadtatok körötökbe, olly nagy bizodalmat helyeztetek bennem, és épenséggel akartátok, hogy egyik legfontosabb ce-

rimoniatokon legyen jelen: engedjétek meg, hogy nyíltan szóljak hozzátok; nincs is szándokomban valakit megbántani, hanem közölni akarom azon igazságot, mellynek hírüladása végett küldött engemet az ég közibétek. Az az Isten, ki engemet és titeket, ki a napot, holdat, csillagokat, ki csordáitokat s folyóitokat teremtette, kinek akaratából nő a fű s minden teremény, szóval ki mindent, mi csak az égen és a földön van, semmiből teremtett, ezen Isten olly jó és kegyes, hogy veletek folyvást ezerfélekép jót tesz, noha ti őtet nem ismeritek, s ezért nem is imádjátok, nem tisztelitek. Ő ad nektek egészséget, ő szaporítja marháitokat, győzedelmet ad ellenségeitek fölött, szóval több jót tesz veletek, mint mennyit csak egy atya vagy anya szeretett gyermekeivel tehet. Ha tehát akartok, hogy esső legyen, melly vetéseiteket áztassa: vessetek véget örökös szívódásaitoknak s versengéseknek, ne lopjatok, embertársokat meg ne öljétek, tartózkodjatok a rablástól és paráznaságtól, szóval, ne cselekedjétek másoknak azt, mit magatoknak nem akartok.

Ezen szózatnak a legjobb sikere lett, s még inkább növekedett a missionarius tekintélye, midőn neki sikerült a Bariktól egy veszedelmes háborút eltávolítani. Felette nehezen sikerült alkalmas embert találni, ki a követséget elvállalta volna, mert mindenki félt, hogy az uton agyonverik. „Végre sikerült három embert találnom, kik együtt elmenni ígérkeztek. Én nekik az ellenség főnökei számára ajándokokat adtam, üveggyémántokat, ruhákat, egy tükröt és más apróságot, mellyeknek a szerencsenek igen örülnek. Üzenetem pedig az ellenséges főnökökhez ebből állott: Angyal ur, a fehér ember, kit hiréről már ti is ismeritek, kér titeket, hogy ezen ajándokokat fogadjátok el. Egyszersmind kérem, hogy fegyvereiteket tegyétek le, háborút ne kezdjétek, hanem békességben maradjátok. Ő megígéri, hogy nemsokára személyesen el fog hozzátok jönni, mind a két rész panaszát ki fogja hallgatni, s elegendő elégtételt fog adni, hogy a békesség szent legyen. A küldöttek távozta után nyugtalanul vártam a dolog végét. Hatod napra megérkeztek, s mindenik egy iszonyu nagy elefántfogat hozott magával. Azt mondották, hogy általán véve szívesen fogadtattak, hogy kettő a főnökök közül nem akarta elfogadni eleinte az ajándékot, de később mégis megdöntötték a dolgot. Miért most már mitől sem kell tartanunk. A főnökök mind üdvözölnek téged, s azt üzenik, hogy igen szívesen fognak látni, s hogy addig is fogadd esen csekély ajándokokat.

Nem irhatom le örömet követségem szerencsés sikere fölött. Áldottam és magasztaltam az Urat, ki imádságomat meghallgatta, a szíveket meglágyította, s a vérengző küzdelemnek elejét vette. Alig hallották meg Belenyan főbb lakói az örömdetes hirt, s azon-

nal nagy ünnepélyt rendeztek, mellyen az egész népnek, de különösen nekem jelen kellett lenni. Ez alkalommal némelyek szabadítójuknak hívtak, mások az edesebb atya-i névvel tiszteltek meg, s így mindenki magasztalt engem, hogy őket, mint állíták, fegyver és vérontás nélkül nagy veszedelemből menttettem meg. Ez üdőtől fogva igen nagy becsben állottam az egész helységben, bár mit tettem, mind helyeselték, minden ellenem eddig táplált előítélet megszűnt. De bár milly szerencsés fordulatot vett is ekként ügyem, azért még mindig némi veszélyben forogtam. Így egykor az erdőben vadásztam, s egy ellenséges törzs meghallotta puskalövéseimet, s ebből azt következtette, hogy a Baryk engemet azért hívtak maguk közé, hogy a háboruban őket segítsem. Ezen ellenséges törzs főnöke megesküdött most, hogy addig nem nyugszik, míg fejemet le nem vágja. Minthogy ez tudomra esett, kénytelen voltam szolgálammal váltva egy egész hónapig éjjel nappal őrt állani, de egyszer mégis majd áldozatja lettem esküdt ellenségemnek, ha az Isten irgalma meg nem óv. Egy éjszaka ugyanis több orgyilkossal eljött, s a szomszéd vetőföldön elbujt. Ekként eltakarva a magasra nőtt Dura által, egy szük ösvény mindkét oldalán leskelődtek, mellyen én gyakran járn szoktam. S valóban egyszer Nihilával és még egy társal olly közel mentem el mellettük, hogy lándzsáikkal leszurhattak volna. De az elhatározó perczben, mint ők maguk később nekem kivallották, elhagyta őket a bátorság, gonosz szándokuk végrehajtására. Ézután már nem kellett tőlük tartanom, miért is feltettem magamban, kirándulásokat tenni a szomszéd-szerencsenépekhez, először is a Barikhoz határos Berikhez.

Lapunk parányisága nem engedi meg, hogy ezen kirándulás leírását egész terjedelmében közöljük. Az ut egy végtelen rónán vezetett át, mellyen a fű két ember magasságra fölött, s olly sűrű volt, hogy Vinco társaival s vezetőivel csak a vad elefántok által tört csapásokon haladhattak. Ezen rónán az elefántok, giraffok, gazellák, vad bikák egész serege tanyáz. Éjelenkint vadállatoknak, oroszlányoknak ordítása volt hallható, mellyek ellen éjelenkint nagy őrtüzeket kellett rakni. Hogy azonban t. olvasóink lássák, milly keserves egy közép-afrikai missionariusnak is az élete, közöljük Vinco urnak a Berikhez tett s junius 24-én kezdett utazása végét: „Junius 27-én tovább vándoroltunk, délkeletnek. Én kimondhatlanul fáradt voltam, lábaim megvoltak dagadva, s a tuskéktől meg tuskóktól, mellyeket a magas fűben észre se veheték, megsebezve s szaggatva voltak. Majd megvakultam szemeimre, mellyekbe a magas fű minduntalan beleütődött: mind a mellett szívem telve volt örömmel, midőn egy magas fáról kelet felé megpillantottam a Beri hegyet, mellyről az egész törzs elnevezetik. Végre 11

órákor eljutottam a Sobat folyam partjaihoz. Ezen folyam igen széles, s medre tele van füvekkel növe. Én levettem felső ruhámat, s elkezdtem a szerecsenek példája után gázolni a vizet. Némely helyeken a víz szinte nyakig ért, s bizonyosan felfordultunk s elfuldunk volna, ha a fübe nem kapaszkodhattunk volna. A folyó közepére érvén, ezt ott igen mélynek s sebesnek találtuk, ott fü sem nőtt többé. Mivel uszni nem tudtam, s mivel a Beriknek semmi ladikféléjük nem volt, igen nagy zavarba jöttem. Nem tudtam magamon másképp segíteni, hanem két üres tökököt kötöttem mellembhez, s inasom segítségével, ki jó uszó volt, elértem a tulsó partot. Itt örömmre nemsokára a Bery törzs három főnökére akadtam, kik meghallották érkezésemet, s nagy sokaságu néppel élembe jöttek. Ezek hangszereik játsszása mellett danoltak s tánczoltak körülöttem, elérkeztemet ekként ünnepelvén meg. Sokan közülök hoztak Merissát, hust, halat, sőt még dohányt is. Miután egy egy keveset pihentünk volna, falujuknak indultunk. Én az egyik főnök kunyhójában kaptam szállást, ki is azonnal három bárányt hozatott, azokat háromszor körülöttem elvezette, s azután levágatta. Ez alatt nekem tehén- s oroszlánbőrből ülést csináltak; a szerecsenek minden oldalról csakugy özönlöttek felém, hogy bámulhassák a fehér szerecsent. Valamint Belenyában, ugy itt is kénytelen voltam fellette terhes látogatásaikat elfogadni. Többnyire már mintegy tizenöt lépésnyire tőlem a térdre estek, térdén állva hozzám esztak, azután karjaimat megfogván felemelték s ismét visszaesztak. másoknak engedvén át a helyet.

Miután a látogatók elfogadására szánt napok elmúltak, egy üres gunyhót jeleztek ki számomra a hegy derekán, hol igen tiszta levegővel s messzeterjedő kilátással bírtam. A Berik műveltsége szintazon fokon áll, mellyen a Bariké. Az üdösb férfiak báránybőrbe öltözködnek, még a fiatalok egészen mesztelen járnak, csak a fejükön van valamely kucsmaféle, melyet struczmadártollal szépen ékesítenek. A nők és leányok ruhája bárány- meg Gazella-bőrből áll. — Tizenegy napig voltam a Beriknél, mellyek alatt a szomszéd nép törzseiből is számosan jöttek meglátogatni, s csodálkozva és tiszteletteljesen hittak meg látogatásukra.

Egy nap többek társaságában fölmentem a hegy csucsára, honnan a kilátás igen messzire nyílik. Először is magát a hegyet vettem szemügyre, mellyen voltunk. Ennek nem csak a csuca, hanem a háta is elvolt borítva gunyhókkal. Széttelintvén, mindenütt zöldellő s magas hegyektől környezett tág síkságot láttam. Kelet felé a Gallas és a Djubak törzsök hegyeit láttam. Ezek szomszédságában laknak a harczszomjas Caracrák, kik a Beriknek esküdt ellenségei, velük minden évben harczra kellnek. Fegyverük hosszú lándzsából és egész testüket elfödő paizs-

ból áll. A Beriktől éjszakfelé, mintegy öt nap járásnyira lakik a Njaghi törzs. Délnyugotnak egy hosszú hegyláncz emelkedik, mellyen a Lopnik és a Lutuche törzsök laknak. Nyugot felé ismét egy hegyláncz nyílik el. Ezek a rajtuk lakó népekről Liria, Naire, Laude, Ofirika, Imagu, Kiatschari, Jere, Omeo, Kilio, Obao, Fidián és Imadonnak neveztetnek, melly utóbbi hegyen igen jó dohányt termesztenek, mellyért a szomszéd törzsök cserében mást adnak. A Berik és Imadon hegye közt a síkság 10-napi járásnyira nyúlik el délnek. Mindezeket a törzsöket részint saját szemléteimből, részint mások tudósításai után ismerem. Ők ugyan mind vadak, de a polgárosodás felvételére, az evangéliom elfogadására képesek, csak jöjjének térítő, kik megvetvén minden veszélyt, életüket kockáztatni, s apostoli buzgalomtól hevítette köztük megtelepedni mernek, hogy őket oktassák, s a sz. keresztiség vize által Jézus egyházába felvegyék.

Miután több néptörzs határit bejártam, september közepetáján visszaakartam indulni Belenyamba, megromcsolt testem felüdülése végett is. Miután Nighila és a többi Barik, kik idekisérték, rég hazamentek volt, vezetőt és őrizetet a visszamenetelre a Beriktől kértem. A Berik főnökei szívesen hajoltak ugyan kéréseimre, de mégis kértek, hogy maradjak még néhány napig náluk, minthogy, mint mondák, három nap mulva a Caracrától megfognak támadtatni, s győzelmüket az igen elősegítené, ha köztük volnék. Én azonban nem akarván részese lenni háboruszkodásuknak, megmaradtam szándokom mellett; mit ők látván, huszonöt fegyveres embert rendeltek mellém kíséretül. Én pedig megajándékozván szokás szerint a főnököket, még az nap elutaztam vissza, Belenyán felé.

Belenyában még egy ideig maradtam, részint egészségem helyreállítására, részint mert a sok essőzés miatt megdagadt hegyi vizek miatt messze ugy sem mehettem volna. Az alatt tehát csak a szomszéd Godian, Duru, Guanchi és Karidje népségekhez tettem apró kirándulásokat. Ez üdöben egy sajátságos kalandom is volt. Egy nap szolgálóimmal és néhány szerecsennel mintegy délutáni háromkor épen gunyhómban vagyok, dobzörgést hallok, mint háboru idejekor történni szokott. Én azonnal kérdeztem a szerecseneket, hogy mit jelentsen ez, hogy tán az ellenséges Lacoia törzs ütött be? Alig tevém e kérdést, és Djubek lép be hozzám néhány szerecsennel, s minden ceremonia nélkül arra kért fel, hogy menjek vele, s öljem meg az oroszlánt, melly a mult éjjel a nyájakban nagy pusztítást tett, s azonkívül borzasztó ordítása által a népséget annyira megrettegettette, hogy senki sem mert gunyhójából csak ki is lépni. Én egy kevésse meggondoltam a dolgot, s azután a szerecsenek előtt ismeretlen arabs nyelven megkérdeztem két szolgálómat, valljon mernének-e puszkákkal a rémitő állattal szembeszállani? Ők készek

voltak. Erre én azt feleltem a főnököknek, hogy ha nagyobb veszedelem fenyegetné őket, szívesen elmentem volna velük, de egy orosz lány végett nem érdemes, miért is két szolgálomat küldöm velek, kik majd elbánnak a vad állattal. Szolgáim puskáikkal s egy pár pisztolylyal felfegyverkeztek, s kimentek a szerencsenek által kijelölt térre. Több ezer szerencsen ment velük, de nem mertek közel jönni. Az orosz lány egy patak partján két kő között a magas fűben guggolt, miért is nem lehetett jól látni. Egy, a többinél bátrabb szerencsen közelebb ment hozzá, hogy embe-remnek megmutassa, de egy perc alatt összetépetett volna, ha embereim jókor nem lönek, s három lövéssel a vadállatot földre nem terítik. Ezen esemény a szerencsenekre igen nagy benyomást tett, mert ebből a fehér emberek fősőbbiségéről s hatalmáról meggyőződtek. Ők elhozták nekem az orosz lánynak a máját, mely náluk a legizletesebb falatnak tekintetik. És én valóban igen jóízűnek is találtam.

(Folytatattik).

Katholikus hitélet.

IX.

Csalóköz, január 26-án 1853. A nagy Csalóköznek része Komárom megyében fekszik. Komárom megye lakosai vegyesek: nagyobb része katolikus és helvét vallásúak; kik most meglehetősen egyességben élnek, mi néhány esztendő előtt másképp volt, előjáróik iránt alázatos főhajók: mert a tisztviselőket, mint a fejedelem helyetteseit, és a közrend fentartásának eszközeit, kiknek Isten parancsából is engedelmeknekünk kell, úgy tekintik.

A katolikusok meglehetősen vallásosak, noha találkoznak ezek között is különbösek. kik vásár- és ünnepnapokon fuvarozás, henyélés és mulatozással töltik, templombajárás helyett idejüket. A vegyes házasságok, sok czivódások forrásai, ritkábbak és többnyire minden gyermekeknek átengedésével történnek; mivel magok a szülők okosan átlátják: hogy kétféle hitvallásban egy háznál gyermekeket nevelni képtelenség; de a vegyes házasságok ugyis csak a fiokhelységekben, hol lelkipásztor nincs, és azért nagyobb szokott lenni a hitbeni tudatlanság, és közönbösség, szoktak leginkább megenni. A nép vallási nevelése körül az a nagy baj: hogy sok faluban apriltól novemberig üresek az iskolák, vasárnapon is alig lehet néhány gyermeket délután templomban látni; vasárnap iskoláról pedig szó sem lehet, pedig ez a nagyobb ifjuságnak vajmi sokat használna. Apróbb lopások, verekedések, káromkodások nem ritkák. Más hiten lévő atyánkfiai gyakran advent és nagy böjten tartják lakodalmaikat, és akkor mozgásba jönnek a mi-

énnek is; történetből esik ez? vagy készakarva? nem tudni; de mindenesetre nem látszik rendjén lenni.

De azért ne gondold édes atyámia! hogy a kath. szivekből a hitélet egészen elenyészett. Oh nem! ezen szent szikra él, a nagyok és kicsinyek, a gazdagok és szegények szívében, a minek több jeleit mutathatom. A kath. hitre több megtérések történnek, volt olyan is, ki maga és férjeért alapítványt tett halála előtt. Komáromban Rozália templom udvarának körfala Krisztus szenvedése díszes képeivel ékített, a hol nagyhéiben a hívők akadálytalanul ajtatoskodhatnak. Sz. András temploma már befedeztetett, és a tornyok is elkészültek, talán jövő évre kész leend.

Keszegfalun egy közbirtokos ur csinos keresztet állíttatott. Apácza-szakáloson a nmélt. birtokosnő egy harangot ajándékozott a kevés híveknek, mellyel naponként háromszor imára jel adatik. Érseklélen a közbirtokosok vallásossága egy díszes keresztet emelt. Izsapon, melly Nagy-Megyer fiók-egyháza, van egy harang, melly mint hallom, régentén katolikusoké volt, de később közös lett, mellynek állásához nm. gr. Zichy István fát, és a harangozó tartására földet ajándékozott, és ezt helvét vallási harangozó birta. Eljövén az új plebános. azt kívánta, hogy napjában háromszor a haranggal jel adassék, mire az ecclesia azt felelte: hogy ez csak úgy történendik, ha a föld a helvét vallásuaknak örök időre átadatik.

Ezt hallván a szegény kevés hívők, azonnal új harang állításáról gondoskodtak. Gif. Valdstein János ő mélt. egy harangot ajándékozott, harang-állást kegyesen ígért, egy nagyobb harang adományokból készül Győrött, és így két harang lesz, mellyel katolikus ember hitrokonainak ajtatosságra jelt adand.

Nagy-Megyeren rövid idő alatt három sz. kereszt részint újra állíttatott, részint javíttatott. A temető rendeztetett, a templom és a temetőbe vezető út fakkal körülültetett. A templom szentélye és főoltára csinosíttatik. A buzgó hívek közül többen a templomra alapítványokat tesznek. Ugy illik! édes anyánkat, templomunkat, szeretni, ápolni kell: ez jele, hogy igaz keresztények vagyunk: mert a tisztátalan templom nemcsak a papnak, de hívőknek sem válik böcsületjökre.

A megyeriek példáját a szomszéd ekecsi hívek is követték, és példát adván ő nmélt. gróf Eszterházy Vinczéné, és Valdstein János, templomuk szentélyét, Vendel és Florian képüket megújították. Bizony öröm látni, mikép adja a jó lélek filérkéjét az Ur házának ékítésére, hol ő annyiszor üdvös oktatást és vigasztalást nyert! Itt voltak zsellérek, kik több forintot adtak, noha gazda is volt, ki 15 kr. vagy mitsem adott, de az úgy van: ki mit szeret, arra költ.

A kis Jézus társulata, a chinai pogány kisdedek

megmentésére is szépen terjed. Némely helyeken fertálévenként, másutt hónapoként szedetnek az alamizsnának: fél éve, hogy ez forgásba jött. Nagy-Megyert 96, Ekecsen 48 s a t. tagok vannak, és ezen mult év végén rendeltetésök helyére, Esztergomba, az adományok elküldettek. Áld meg uram Jézus e jó kisdedeket, és velök, s általok szülőiket.

Guttán erősen szépítették a templom. A Nagyasszony remek képe, mellyet egy pozsonyi művész remekül készített, már a főoltáron diszolg. Adventés böjtben a hivek különös ajtatosságra sereglenek, és gyónás s áldozat nagyobb ünnepélyek tartatik, leginkább a kisdedeké.

Ez Komárom kath. vallási élete vázlata; ha ezután újabbat tapasztalok, a szerkesztő ur engedelmével megírom, addig is könyörögjünk egymásért, és dicsértessék a Jézus Krisztus!

Zarándok.

X.

Kalocsa, január 27. Dicsértessék az ur Jézus! Szíve örül a jó keresztény embernek, mikor Jézust és a Boldogságos szent szüzet tiszteltetni szemléli. Különösen a Boldogságos Szüz szeplőtelen szívének társasága nagy öröme válik. Nálunk is van ilyen társaság, és minden hónap első szombatján közös ajtatosságot tart — de főkép nagy ünnepe Jézus nevenapjára esett ez idén. Örül lelkem, ha rá gondolok azon ajtatos gyülekezetre, melly e napon Jézus és Mária tiszteletére egybegyült. Tudva van ugyanis: hogy Jézuson kívül nincsen üdvösség, tudva van: hogy Mária, a Nagy-boldogasszony hazánknak védasszonya, tudva van, hogy nincsen Istennek olly kitüntetett teremtménye, mint a Szüz Mária, ki magát az Istenfiát méhében hordozta. Azért Jézust és Máriát minden módon tisztelni szükséges. Ha pedig szemünk elébe vesszük: hogy a hol többen egy lélekkel dicsérik az Istent, Jézus is köztük van, hogy többek imádsága Isten előtt hathatósabb; evvel azt is megmondottuk: hogy miért hasznosak a jámbor társulatok. Ki a társaságba lép, az nem veti magát nagy teher alá: a társaságból mikor tetszik kiléphet, mint tagja a társaságnak se vétkezik, ha dolga miatt egy vagy más ajtatosságban része nem lehet. Csak röst ne legyen a jóra, vagy gondatlan — ez pedig társaság nélkül is bün. Fő vállalata minden tagnak: hogy naponként egy üdvözlég Máriát elmond, és reá háromszor fölsóhajt: „Oh Mária bünösök oltalma, könyörögj érettünk!” E kevés vállalatnak haszna igen nagy. Megszokja az ember az Istenbe való bizodalmat, imádságot, Mária tiszteletét, és így alkalmasan kivetkőzik a káromkodás bünéből. A jó pedig éled hitében. A társaság eszközeit nyújt a tökéletesedésre: ajánl gyakrabban való sz. gyónást, áldozást, oszta bucsukat, és alamizsnát is elfogad. Jó szívet pedig és jámbor életet mindenkitől

megkiván. A társaság számára többször hitbéli oktatás tartatik, így a hallásból is növekedik a hitélet. Jámbor apáink is ezen az uton szereztek a lelki buzgóságot, azért mondja az ének a Boldogságos szüéről: „Mert belénk öntetted, szívünkbe veretted eleink vérével tiszteleted.” Szükség hogy igazán utána énekelhessük: „Onnét ki sem szakad, soha ki nem szárad szereteded. Ettől oh szent szüz! lángolván, mint tűz, téged minden névvel kész tisztelni, hűségét vérével pecsételni.” Apáink példáit ebben kövessük, ha akarjuk a Boldogságos szüz pártfogását azon mértékben érezni, mellyben országunkat annyi veszedelemből kiségitette. Nem tapasztaljátok keresztények: hogy a rosza mennyien egyesülnek, és mennyire összetartanak, hát a jóra nem volna olly alkalmas a magyar, kinek ősi büszkesége abban állt, hogy neki és országának pártfogóasszonya az Istenanya, a boldogságos szüz Mária? Eszterházi Pál, országunk nádorispánya — körülbelöl száz esztendővel előbb élt — mikor a csatákban dicsőséges győzedelmeket aratott, öreg napjait arra fordította: hogy egy jeles könyvet irt a szüz Mária makula nélkül való fogantatásáról. Ki is van a könyv nyomtatva deák nyelven, 1747-ben Kassa városában. Ebben a könyvben olly szeretettel szól a szüz Máriáról: hogy kilátszik belőle, mikép már gyermekéveiben hozzászokott, a szüzet tisztelni. Maga is mondja, hogy a Mária társaságnak tagja volt, és bizvást állítja, hogy életével, vérével kész a szüz Mária böcsüléseért áldozni. Van is Pesten a királyi könyvtárban két vastag könyv, nagyobb a sz. misés könyveknél. Piros bársonnyal van bekötve, mert illyen szín illeti meg a Magyarok királynéját. Ebbe a két könyvbe van írva azon sok fő uri nemes, kik a Mária-társaság tagjainak vallották magokat. Illy tisztelője volt a magyar a Boldogasszonynak mindenkor; miért ne tisztelnénk tehát ma a Nagyasszonyt, van elég szükségünk reája. Illy gondolatok forogtak elmémbe azon szent beszédre, melly nálunk Mária-társulatunk egyik buzgó tagja és terjesztője nt. Bende József tanító ur által tartatott Jézus szent nevenapján.

Prédikáció után az énekes szentmisét fényes szolgálat mellett a helybeli plebánus és kanonok ur tartotta. Feledhetlen emlékű megboldogult atyánk, gróf Nádasdy Ferencz kalocsai érsek végrendelete nyomán a szüz Mária-társulat különös kegyelemben részesítettett, és éven át tiz szentmise szolgáltatik a Boldogságos szüz tiszteletére. Áldás a jó atyának poraira, és Isten malasztja örökadjék minden Mária-társulati tagok lelkében. Dicsértessék az ur Jézus!

Közli Kubinszky.

Különfélék.

A jó s olesó könyvkiadó-társulat új tagjai:

Pécsi megyében: Cserta Ferencz, tamási káplán. Haas János, mányoki pleb. Katona Imre, köblényi pleb. Kubinyi Elek, bolyi helyettes pleb. Krautzak József, jánosi pleb. Markovits Antal, szaltnaki pleb. Ravacsek György, lengyeli pleb. Schreier Ferdinand, olaszi káplán. Szekeres Ferencz, Sümeg sz. Lászlói pleb. Szép György, cs. k. szegszárdi ker. törv.-sz. elnök.

Veszprémi megyében: Sperk István, berzencei pleb. Dongó Mihály, földbirtokos. Kis Ignác, csököli kasznár.

Fejér megyében: Koller János, adonyi plebános. Bula Theophil, ciszt. r. nagy-gymn. igazgató. Simon Róbert, előszállási administrator. Fritsch Vazul, ciszt. r. n.-gymnasiumi tanár.

Győri megyében: Horváth József, győrujvárosi kápl. Takács Ignác, győri káplán. Stockinger Agoston, püspöki szertartó.

Rosnyóról tett tudakozódás folytán jelentjük, hogy a Katholikus Néplap „Kegyes adományok” rovatában a végszámadásban történhető zavarok elhárítása végett csak oly kegyes adományok hirdettetnek, melyek a Katholikus Néplap által, nem pedig más uton küldettek rendeltetése helyére.

Lapunk első számában közzétett szíkszói levélben, a kegyes adakozók sorából esetleg kimaradt: „a főtiszt. nagyvárad i. sz. káptalan 100 p. forinttal.” Mit jelenleg helyrehozni édes kötelességünknek tartjuk.

A pesti egyetemi hittani kar a múltévi szünnapokra e pályakérdést tüzte ki: „Hozassanak föl azon szentirási helyek, melyek a tridentini sz. zsinat határozatából megfejtettek, azoknak rövid magyarázatával s az életre alkalmazásával.” E pályakérdésre a pesti központi papnövelde tagjai közül kilenczen pályáztak, kiknek munkáik közül az találatott a hittani kar által az Istenben boldogult néhai Dertsik János, czimz. püspök ur által alapított jutalomra méltónak, mellynek e következő jelmondata volt: „Ime én veletek vagyok mindenkor, a világ végezetéig.” Kinyitván a munkához csatolt pecsétet levél, ebből kitűnt, hogy az említett pályamunka szerzője t. Billmann Márton, Csanád megye részéről a pesti központi papnövelde tagja, ki is a kitűzött 24 p. forintnyi jutalomban részesült, miután a főtiszt. hittani kar ítéletét a központi papnövelde nagys. igazgatója, Liptay Endre prépost s kanonok ur magáévá tette. T. Tremko Máté rosznyói növendék pedig, ki a jutalmazott pályamunkához legközelebb ért, érdemlett dicséretben részesült.

Jelentés.

Megjelent: Az ember és a teremtés, vagy a végokok elmélete a mindenségben. Irta M. Desdouts, a Szaniszló-Collegiumban természettanár. Francia eredetiből fordította Gyurits Antal. Kiadja a jó és olesó könyvkiadó-társulat. 22 iv nagy 8-ad réthea. Ára: füzve 1 frt pengő. A társulat tagjainak 1852-ik évi részvény fejében adatik.

Ekképen tehát összesen már 70 iv van kiállítva. Goffine

Kiadja „a jó és olesó könyvkiadó társulat;” szerkesztő Blumelhuber Ferencz.

Emich Gusztáv könyvnyomdája, uri-utca, 8. sz.

II. kötete folyvást nyomatik; s a már egy izben említett okoknál fogva csak mártiusban készülhet el végképen. Azzal együtt a t. cz. tagok körülbelől 96 ivet nyereendek.

Az 1853-ik évi részvény fejében kiadandó első munka a napokban hagyandja el a sajtót.

Egyszersmind értesítettnek a t. cz. tagok, miként ezen 1853-ik év a társulat fenállásának 4-ik éve, melly a szokott naptári év szerint január 1-ső napjától december végeig számitatik; s intézkedések tétettek, hogy april végeig a kiállítandó 90 ivből legalább is 50, a többi 40 pedig az év folytán okvetetlen elkészüljön, és így minden év lefolyása alatt a részvényesek teljesen kielégíttessenek, s minden új év kezdetével az új járandóság egy részének birtokába jussanak.

Ez oknál fogva a t. cz. bizományos urak tisztelettel felkérletnek: hogy azon megyék- és kerületekből, honnan a részvénydíjak az utóbbi hónapokban 1852-ik évre utólagosan küldettek be, vagy jelenleg még küldendők lesznek, az idej vagyis 1853-ki részvénydíjakat, mennyire csak lehetséges, az év derekáig beküldeni sziveskedjenek, hogy minél előbb helyre álljon e részben az egyformaság, s ezzel együtt a központi kezelésnél minden zavar megszüntessék. Szinte nagyon ohajtandó volna az is: hogy mielőtt az új Névkönyv sajtó alá adatnék, a mi rövid idő alatt megtörténendik, a mult évről még elmaradott részvénydíjak a szükséges specificatio mellett mind beküldetnének, a névjegyzékben teendő változások, és a meghalálozott, vagy bármí oknál fogva kihagyandó tagok kijelölésével együtt.

Pesten jan. 30-án 1853.

Gyurits Antal
titoknok.

Csöd-mesteri állomásra.

Veszprém vármegyében Pápa-Teszérben jövő Sz. György napra ürességben jövén a mesteri hivatal, a kik azt elnyerni kívánnak, okleveleikkel ellátva február 20-ig jelenjenek meg a helyszínen. Kelt Teszérben január 20-án 1853.

Markovits János,
pleb. és esp. mk.

Kegyes adományok jegyzéke.

A sz. gyermekség társulatának: A győri sz.-iványi iskolás-gyermekek 2 frt 26 kr. Szél Mária, Varga Jánosné 12 kr. Takács Andrásné 24 kr. Lőrincz Károly lelkész 27 kr. p. p.

A közép-afrikai missióra: Nt. Szalka Kandid, győri sz.-iványi lelkész 2 frt. Nt. Publig Gergely, főső-tömösi lelkész gyűjteménye 2 frt 40 kr.

A Csangó-Magyarok épülő templomaira: Nt. Publig Gergely, főső-tömösi lelkész gyűjteménye 8 frt 40 kr.

Schlör Alajos emlékkövére: Nt. Kornis József, gyoroki lelkész ur 40 kr. Egy valaki névtelenül 40 kr.